

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence.

Poslednje žrtve uradništva.

Položaj državnega uslužbenstva je po vseh evropskih državah približno enako slab. Povsod skušajo ostali stanovi vse žrtve, katere zahteva obča svetovna gospodarska kriza, prevladati na javno uslužbenstvo. Da je tako tudi v Avstriji, nam priča članek, ki je pod prednjim naslovom izšel v dunajskem uradniškem glasilu »Reichsverband der öffentl. Angestellten«. Članek se glasi:

»V zadnjem času moremo opazovati poseben pojav: vsi stanovi se upirajo. Delavstvo, katero zastopa socialno-demokratska stranka, je napovedalo vladi poostreno, neizprosno borbo. Zlasti vladni načrti glede preosnove socialnega zavarovanja, uporabe vojno-gospodarstvenih poblastilnih zakonov za krivce v aferi banke »Creditanstalt«, običaji pri delavskih izporih in druga vprašanja so povod, da je delavstvo stopilo v poostren boj. Poleg delavstva so pa tudi drugi stanovi, ki so veljali kot zvesti vladni pristaši, izkopali bojno sekuro. Pred vsemi obrtništvom. Zavlačevanje novele obrtnega reda, razni politični vzroki in druge neizpolnjene želje so obrtniški stan tako razsrdile, da je ustanovil novo politično stranko. Trgovstvo je nedavno zborovalo zaradi nevzdržnega položaja in burni potek zborovanja je pokazal, da se je tudi ta skupina državljanov zradikalizirala. Mnogim zahtevam trgovstva kakor so n. pr. omejitve pritoka v živilsko trgovstvo — število detajlnih prodajalen se je po vojni, kakor je znano, potrojilo — lahko tudi uradništvo pritrdi. Drugih zahtev, na katere se tu ne moremo natančneje ozirati, uradništvo ne more brez ugovora priznati. Tudi voditelji industrije so se v zadnjem času pojavili na bojišču. Povod je znano enostransko dovoljevanje ugodnosti poljedelstvu pri odmeri prometnega davka. Pa tudi kmetje so postali nemirni, dasi se današnji vladi ne očita po krivem, da vodi enostransko agrarno politiko. Kmetom dosedanje ugodnosti, kakor so uvozne prepovedi, davčni darovi, ustanovitve prometne centrale za živilo in vzdrževanje visokih cen, ne zadostujejo več. Tudi kmetje čutijo potrebo po morda samo navideznem boju.

Kaj pa državno uslužbenstvo? Dan za dnem beremo v dnevnikih, še bolj pa v strokovnih listih drugih stanov, da v razmerju z njimi uradništvo prav za prav nima dosti povoda za tožbe. Saj poznamo vedno iznova pogrevane razloge o »gotovosti in stalnosti prejemkov, o nekakšni hipertrofiji uradništva« itd., katere dosledno navajajo. Saj je jasno, kaj s temi večnimi razlogi nameravajo: odvesti pozornost vlade od uradništva k njihovim lastnim skrbem.

Državna zveza avstrijskih javnih nameščencev je o pravem trenutku opazila priložnost, javnosti z dejstvi dokazati, da je breme ki teži uradništvo, sorazmerno z drugimi stanovi, neenako težje in da je skrajni čas, da se to breme uradništvu odvzame. Mor-

da je spričo teh javnih nastopov drugih stanov primerno, da spet enkrat ugotovimo, da bi bilo uradništvo mnogo bolj upravičeno tožiti, čeprav tudi trgovini, industriji in obrtništvu ne odrekamo povoda za tožbe. Iz teh javnih protestov naštetih stanov si moremo predstavljati, kako bi bili zakričali in se postavili v bran, če bi jim šlo tako tesno za življenje, kakor se je to že godilo vsa zadnja leta državnim nameščencem in upokojencem. Ravno potek teh manifestacij stanov, ki se ob prvem udarcu obnašajo kot podivjani in govore o neznosnem pritisku, dokazuje kako potrpečljivo in domoljubno je uradništvo že toliko let prenašalo bremena o katerih se drugim niti sanjalo ni. Ali naj se spomnimo na inflacijo, ki je tako težko zadela izključno samo uradništvo, dočim je bila za ostale stanove, zlasti za kmete, pa tudi za trgovce, obrtnike in industrije doba prvostne konjunktore? Ali naj naštejemo vse bančne polome, ki so prav tako zadeli zlasti uradništvo? Ali naj spominjamo na to, kako polagoma in le korakoma si je moglo uradništvo, ko je inflacija prenehala, spet pridobiti izgubljene položaje in kako se je moralo, komaj da je doseglo vsaj polovico mirovni prejemkov, korak za korakom se umikati pred silo razmer? Mar so neštene žrtve od podaljšanja službene dobe, znižanja odmerne podlage za pokojnino, odvzema mnogih ugodnosti, pa prav do ogromnih žrtev redukcije in ponovnih znižanj plač, popolnoma pozabljene? In pri tem — ravno narobe kot v drugih državah — narašča draginja iz dneva v dan!

In zdaj spet nalagajo uradništvu nova bremena v obliki nadaljevanja redukcij in zakona o prisilnih dopustih s priznanjem čakalnine. Zvezni kancelar ki ne izhaja iz naših vrst, je moral pač spričo teh številnih postaj našega križnega pota avstrijskega uradništva priti do spoznanja, da je zdaj končno treba državno uslužbenstvo pustiti v miru. In če je zastopnikom uradništva izjavil: »To je bila poslednja žrtev, katero je moralo uradništvo prenesti, odslej je treba uradnike pustiti v miru«, sprejemamo te besede zveznega kancelarja na znanje. Vendar mu zanje ni mogoče izraziti še javne zahvale, ker uradništvo občuti kot samo po sebi umevno, da ga puste v miru. Gospod zvezni kancelar vé, da z izvajanjem tega načela pomaga tudi stanu iz katerega sam izvira in o katerem je šele nedavno dejal, da je temelj narodnega gospodarstva. Zlasti pa je treba, tako je izjavil, dvigniti, kupno moč kmetov. Tu je pač ravno nasprotno pravo! Treba je predvsem dvigniti kupno moč uradništva in upokojencev. Če hoče torej g. zvezni kancelar pomagati stanu, kateremu daje največje ugodnosti, kmetom, potem ne more storiti nič boljšega, kot ne le samó, da pusti uradništvo v miru, temveč da mu omogoči, da si pridobi nazaj svoj nekdanji življenjski standard.«

Uradniške tragedije.

Nekaj sličič iz avstrijskega življenja.

Dunajska »Sonn- und Montagszeitung« je objavila niz črtic, ki žarko osvetljujejo obupni položaj avstrijskega javnega uslužbenca. Iz njih je razvidno, v kako izredno hudih gmotnih razmerah životarijo naši stanovski tovariši v Avstrijski republiki. Nekateri teh pretresljivih sličic podajamo v naslednjem:

Gospa doktorica, imate kaj jesti?

Nek dunajski srednješolski profesor — po stroki matematik — trguje s knjigami. Sprejel je službo agenta pri nekem založništvu znanega leksikona in v svojem prostem času hodi okrog zancev in jim ponuja knjige. Veliko število državnih uradnikov si skuša pomagati z večernim delom

kot knjigovodje v raznih podjetjih. Posebno žalosten primer je pa primer upokojene srednješolske profesorice Dr. Friede K. Gospa Dr. K., ki je že več let v pokoju, mora preživljati svojo družino. Da to zmore, je nastavljena zdaj kot blagajničarka v neki trgovini pletenin na Hernalser Hauptstrasse. In silno se boji, da ne bi tega kdo izvedel. Saj bi lahko izgubila to svojo novo »službo«. Gospa dr. K. je bila profesorica zgodovine. Kdo ve, se ji je li kdaj sanjalo, kako tragično vlogo bo sama morala igrati v zgodovini? —

(Sicer pa je splošno znano, da je na pr. med moštvom dunajske policijske varnostne straže nekih poldrug sto doktorjev prava, več diplomiranih inženjerjev in profesorjev z vsemi izpiti. Tudi kot sprevedniki na cestni električni železnici si absolvirani akademiki iščejo kruha. Samo Bog daj, da bi ga dobili! Inženjerji z večletno prakso so v stotinah zastopani med šoferji avtomobilskih izvoščikov. Le, da za vse ni dovolj mest. — Op. prev.)

Halo, halo — tu revščina!

Obiščimo novo stanovanje telefonistke Josefine G. v ulici Mittersteig. Že tri tedne stanuje tu. Šestnajst let je stanovala v isti hiši. S sestro, ki je gluha in katero mora vzdrževati, in s staro bolno materjo. Šestnajst let so stanovali v treh snažnih preprostih sobah. Zdaj se je morala semkaj preseliti. Trije ljudje stanujejo v eni sobi. Plače ima 240 šilingov (približno 1950 D'n) na mesec. Za tri ljudi. Ves dan sedi ob stikalni plošči. Halo Berlin! Halo Pariz! Številke ji brenče po glavi. Štebila s petimi številkami. Pa to niso številke njene plače. Te so krajše. Zdaj stanujejo vsi trije v eni sobi. Drugo pohištvo je morala prodati. Divan za sedem šilingov. Starinarju. Špansko steno za šest šilingov. Za vse pohištvo je prejela 90 šilingov.

In pri tem so bili to kosi njene bale. Zakaj hotela se je poročiti. Davno, že pred dvajsetimi leti. Zdaj bale ne potrebuje več. Oseminštrideset let šteje, ima 28 službenih let, 240 šilingov plače in gluho sestro, in bolno mater.

Dvajset let pomožni učitelj.

Tako imamo na pr. moža, ki je star 52let. Ime mu je dr. Josef Sch. in je zdaj pomožni učitelj na neki dunajski gimnaziji. Pomožni učitelj — beseda zveni po mladosti in pomanjkanju izkušenj, ambicije in po upanju. Toda pomožni učitelj dr. Josef Sch. je že dvajset let v državni službi. Ima ženo in dvoje otrok. In prejema na mesec celih 190 šilingov (približno 1500 Din).

Doma mu pravijo vsi: Gospod profesor. In ta gospod profesor pripoveduje: »Res sem že dvajset let pomožni učitelj. Pa to še ni vse. Imam ravno 27 službenih let, katera bi mi morali priznati, če bi bil končno vendar nastavljen za rednega profesorja. Toda to se danes ne dogaja več. Ostanem pomožni učitelj vse svoje življenje. Že dvajset let čakam, da me namestijo. Vsem nadam sem že dal slovo...«

Razoran obraz, roke zdelane, koščene, prosojne. Oči rdeče obrobene. »Zvečer prepisujem naslove. S tem zaslužim 30 šilingov na mesec. Imam ženo in dva otroke. Slaba tolažba to, če imaš še tovariše v nesreči.« Skoro neopazen truden smehlaj spreleti suhe ustnice. »Na Dunaju je nekih 20 ali 30 srednješolskih učiteljev, ki so že deset, dvajset let pomožni učitelji.« Prej si bil to dve, kvečjemu tri leta. Z osemdvajsetimi leti pa — 150 šilingov. Pomislite si, ljudje z družinami, ki imajo dolžnosti. Saj vendar ne morejo razcapani v šolo. In v raztrganih čevljih. Niti ne slutite, kako

kruti morejo postati otroci.« In ozre se po sobi.

Profesor spi z ženo v kabinetu, otroci pa v sobi. Zunaj v kuhinji visi pisana srajca na vrvi za perilo. Ena sama srajca, Sveže oprana. Oprala jo je gospa profesorjeva. »Saj vendar ne moreš razcapan v šolo...«

10% uslužbenski davek — takoj plačljiv.

Profesor fizike dr. D. pripoveduje: »Sem že šestnajst let redni srednješolski profesor. Prejemam 500 šilingov plače. Odtegnejo mi 1% za bolniško zavarovanje, 3% za pokojninski sklad, 3% dohodnine, 2% uslužbenskega davka in zdaj še 1% za krizni davek. Torej malenkost 10% skupnih mojih prejemkov. In zdaj mi vsakega prvega izplačajo samo 225 šilingov. (V Avstriji izplačujejo namreč že delj časa uradniške prejemke v dveh obrokih, vsakega prvega in petnajstega dne v mesecu; op. prev.). Odbijte davke. Ostanete 203 šilingi. Plačam precej visok najemnino — 40 šilingov na mesec. Ostanete mi torej nekaj nad 160 šilingov. Za ženo, zase in za otroka moram plačati na obrokih 40 šilingov. Ostanete jih 120. Za odplačilo dolga in obresti v uradniški kreditni zadrugi gre 30 šilingov na mesec. Za plin in elektriko plačam povprečno najmanj 15 šilingov. Zdaj pa izračunajte. Kako naj s 75 šilingi omožen človek, ki je že šestnajst let srednješolski profesor in se baje prišteva k »boljšemu stanu«, živi z družino dolgih 14 dni! Mislite, da je to še mogoče...?

41% oderuških obresti.

Avstrijski uradnik stoji pred Nčem. Komaj je prvega prejel polovico plače, mora že odvesti večji del prejete vsote. Zato je zadolžitev uradništva zavzela naravnost strahotne dimenzije. Večen circulus vitiosus: dolgove moraš delati, ker ni zadosti denarja za odplačevanje starih, če pa redoma odplačuješ dolgove, ne ostane nič za golo življenje.

Svetnik višjega deželnega sodišča dr. A. pripoveduje: »Pred nekaj časa je prišel k meni tovarš, ves obupan. Mož je že dvajset let okrajni sodnik in prejema po odbitku davkov danes natančno 380 šilingov na mesec. Začetna plača okrajnega sodnika znaša 280 šilingov. Vsaki dve leti naraste plača za — le pomislite! — polnih dvajset (20) šilingov. Po 14 službenih letih gre hitreje. Tedaj se zvišuje plača vsaki dve leti za polnih 30 šilingov. Moj tovariš je že dvajset let okrajni sodnik in ga v kraju štejejo med najbolj priljubljene. Povsod mu pravijo »dobri sodnik«. Mož je zašel oderuhom v roke. Žena mu je zbolela za jetiko in moral jo je poslati v inozemstvo. Da je ta dolg poplačal se je moral drugod zadolžiti. Pri svojem današnjem dohodku približno 400 šilingov na mesec ima skoro 6000 šilingov dolga. In koliko mislite, da je od tega zneska v resnici prejel? Niti ne celih 4000 šilingov. Nekemu oderuhu plačuje 41% obresti.

Preprost soliden človek je, ki je živel vselej samo svojemu poklicu. Toda žena je bila bolna. Vsakega prvega mora mož za dolgove odrajtati natančno polovico plače. Zdaj ne prejema več kot polovico. Kaj bo z njim. Ta sodnik stoji že drugega v mesecu brez groša v žepu. Gospod svetnik gredo lahko beračiti. Mož, ki naj v talarju zastopa dostojanstvo države, je postal izobčenec v državi.

Svetnik višjega deželnega sodišča — 500 šilingov.

V višjih kategorijah ni prav nič bolje. Pred polmom ne stojijo samo nižji uslužbenci. Brezupnost mora ostavljati v njihovih dušah globoke

sledove. Stremljenja! Po čem? Ambicija? Čemu?

Tu govore gole številke.

Okrajni sodnik, ki ima najvišjo možno plačo, prejema 450 šilingov na mesec. Svetnik viš. dež. sodišča ne dobi po večini več kot 500 šilingov. Nizke doklade v mesecu juliju in septembru, za dopust in božič, 30% plače enega meseca, so črtali. V splošnem so znižali uradnikom prejemke od 10 do 14%. Pa tudi teh zmanjšanih prejemkov ne dobe na enkrat izplačanih. Ni čuda, da zaidejo ti ljudje, ki so vsi obupani in brez nade na izboljšanje, v roke oderuhom. Državni denar roma naravnost v blagajne pijavk, ki izsesavajo avstrijsko uradniško revščino.

Tako se je zgodilo, da so neki oderuhi postali naravnost vsakdanji gostje v avstrijskih državnih uradih. Ti ljudje prihajajo redno ob izplačilnih dnevih, da pobere svojo »glavnico« in obresti, oboje neusmiljeno in brezobzirno. Veliki oderuhi, ki so se držali nekdanj magnatov, posestnikov dirkalnih hlevov, kvartopirskih baronov in političnih mogotcev, so domala popolnoma izumrli. Zato je pa nastala na Dunaju čisto nova zvrst oderuhov: to so mali ljudje, ki svoje skromno premoženje »plodono« nalogajo in ki so se vrgli skoro izključno na državne uslužbenke. Ti oderuhi se poznajo med seboj, si izmenjavajo svoja izkustva in so ustanovili tako rekoč že organizacijo, ki se po določenem na-

črtu peča z izžemanjem državnega uslužbenstva.

Mnogi so že opozarjali oblastva na to svojat, pokaže se pa povsod, da označujejo državni uradniki sami te oderuhe, kot svoje poslednje pribežališče.

»Dokler država neomejeno jamči za bankrotno podjetje (mišljena je tukaj propala velebanka Creditanstalt; op. prev.), zvezni nameščenci ne morejo trpeti, da se njihova zakonsko zajamčena prava in njihovi gospodarski interesi tako silno oškodujejo.« S temi besedami se končuje protest avstrijske zveze sodnikov zoper odločbo vlade, s katero je bilo odrejeno plačevanje uslužbenških prejemkov v dveh mesečnih obrokih. Ta udarec je avstrijsko zvezno uslužbenstvo hudo zadelo, ker znači zanje poostreitev življenjskih pogojev do skrajnosti.

Navedena »Sonn- und Montagszeitung« zaključuje niz teh črtic z naslednjimi besedami: »Znižavanje prejemkov, neznosna bremena in nove redukcije: življenje avstrijskega uradnika postaja tragedija usode. S Heglovim načelom: »Država ne pozna samostojnih individijev, ki bi vsak od njih smel skrbeti in truditi se samo za svojo lastno blaginjo, v državi je celotna namen in poedinec sredstvo.« s tem Heglovim načelom ni mogoče več vladata. Posameznik propada. Sredstva odjenjujejo. Najboljšega namena ni mogoče doseči, če propadejo sredstva...«

Iv. Košnik — Kranj:

Naše zadruga in „Naš Glas“.

Zadruga drž. uslužbencev za nabavo potrebščin v Ljubljani objavlja v zadnjem času redno v Našem Glasu razne objave. Namenjene so pač njenemu članstvu. Čitam jih pa vedno z zanimanjem v pričakovanju, da bi bilo v njih kako zrnice, ki bi se dalo vsejati tudi v naši zadrugi. Če smo prežeti s praviim zadrugarškim duhom in stojimo na stalšču, da moramo delati vsi za enega in eden za vse, pridemo sigurno do zaključka, da se bo razvoj naših zadrug pospešil najboljše, ako se poprimemo vsi tega načela. Z objavami o poslovanju zadrug, posebno pa z objavami novih odredb, ne obvešča dotična zadruga le svojega članstva, ampak daje priliko za pobudo, da jo posnemajo tudi drugod. Upravni odbori in člani raznih zadrug dobe bodrilo za razmišljanje. Iz plodnih debat in razgovorov se razvijajo misli in ukrepi, ki pomenjajo napredek.

Vsak zadrugar ve, kako težko je bilo poslovanje naših zadrug pred desetimi leti. Vsi smo bili na tem polju novinci. Tekom časa smo se naučili marsikaj. Nespretni poslovni ljudje postali smo praktični, racionalni. Pridobljene skušnje je iznesti pred širšo javnost, da se okoristimo vsi z njimi. Naš naraščaj, bodoči vodje naših zadrug, dobe priliko poučiti se vsestransko.

Da se zadrugarstvo med nami vedno bolj razvija, nam kažejo letna poročila naših zadrug. Vse izkazujejo stalen porast članstva in sicer ne le številčno na deležih, ampak kar je glav-

no, porast števila članov, ki se poslužujejo zadrug pri nakupovanju. Vsi ti bodo pozdravili z veseljem objave o napredku v poslovanju naših zadrug. Za neorganizirane tovariše bi pa bilo to bodrilo, da razmišljajo o pomenu in koristi naših zadrug. Prej ali slej bi se uverili o njihovi potrebi in bi pristopili sami v krog zadrugarjev.

Naš Glas je naše stanovsko glasilo. Z objavami o zadrugah bi se le razširil in bi si pridobil na ugledu in veljavi. Zadrugarstvo tvori danes bistven del naših stanovskih vprašanj. Razprave in objave o zadrugah in njihovem poslovanju spadajo tedaj v naše stanovsko glasilo. Uredništvo bo pozdravilo z veseljem ta napredek. Dokaz mi je dejstvo, da je prosilo že ponovno za prispevke v tem smislu.

Da bo zamoglo naše glasilo vršiti svojo razširjeno nalogo vsestransko, mora biti dobro podprto v gmošnem oziru. Kdo naj skrbi za to, ako ne mi sami? Povsod v vseh panogah podpirajo organizacije svoj stanovski, poklicni tisk. Naravnost dolžnost naših gospodarskih organizacij je tedaj, da prispevajo po svojih močeh za propagando svojih načel. Naše zadruga so obvezane po zakonu o uradniških zadrugah čl. 7., točka 6., da odrede vsako leto del čistega dobička (najmanj 2%) za gospodarske, prosvetne in kulturne svrhe v korist svojih članov. Se-

Oblike kemično čisti, barva, plisk, in lika tovarna J O S. R E I C H

Anatole France:

Grozd.

Bil sem srečen, bil sem zelo srečen. Zdelo se mi je, da so moj oče, mati in varuhinja zelo blagi orjaki, priče prvih dni sveta, nepremakljivi, večni, edinstveni svoje vrste. Čutil sem zagotovo, da me bodo znali cbvarovati vsega hudega in pri njih sem se počutil popolnoma varnega. Zaupanje, katero mi je vlivala mati, je bilo nekaj neskončnega: kadar se spomnim na to božansko, to divno zaupanje, me mika, da bi začel pošiljati poljubčke malemu možku, kakršen sem bil tedaj, in vsi, ki vedo, kako težko je na tem svetu ohraniti čuvstvo v vsej njegovi polnosti, bodo razumeli zasnosno privlačnost takih spominov.

Bil sem srečen. Tisoč reči, ki so mi bile obenem domače in skrivnostne, mi je polnilo domišljijo, tisoč reči, ki same po sebi niso bile nič, ki so pa tvorile del mojega življenja. Čisto majčkeno je bilo moje življenje; toda bilo je življenje; to se pravi središče vseh stvari, osredje sveta. Ne smejte se temu, kar vam tu pripovedujem, ali pa se smejte vsaj iz prijateljskega in pomislite: kdorkoli živi, pa naj je

samo psiček, vsak je v središču vsega ustvarjenega.

Bil sem srečen, ker sem videl in slišal. Kadar je mati odprla stekleno cmaro, prav vselej sem občutil rahlo in kar pesniško radovednost. Kaj neki je vendar bilo v tej omari? Moj Bog! Kar je pač v takih omarah: perilo, dišavne vrečice, škatle, skrinjice. Danes sumim, da je moja uboga mati na skrivnem silno ljubila skrinjice. Imela jih je vsake vrste in v čudežnih množinah. In te skrinjice, ki se jih nisem smel dotakniti, so mi vselej vdehnile globoko razmišljanja. Tudi igrače so mi močno zaposlovale glavo. Vsaj tiste, katere so mi obljubljali in ki sem jih pričakoval; zakaj igrače, ko sem jih že imel, niso imele same več skrivnosti in dosledno nič več dražesti. Toda, kako lepe so bile igrače mojih sanj! Drug čudež, to je bila množina potez in podob, ki jih lahko narišeš s svinčnikom ali s peresom. Risal sem vojake; napravil sem okroglo glavo in poveznil čako preko nje. Šele po številnih opazovanjih sem dospel, da sem potisnil glavo v čako prav do obrvi. Bil sem občutljiv za rože, za dišave, za razkošna jedila, za lepe obleke. Kapa s perjanico in pisane nogavice so me navdajale s ponosom. Toda

daj se bližajo občni zbori naših zadrug. Računski zaključki bodo po večini ugodni. Ali ne bomo določilom zakona ustregli v polnem smislu, ako določimo iz fonda za članske cilje pri-

Obnovitev upravnega postopanja.

Vdova nekega upokojenega državnega uslužbenca je zaprosila finančno ministrstvo za obnovo postopanja, ki je bilo dokončano s pravnomočno odločbo, da se ji ne priznajo draginjske doklade. Ker je ministrstvo zahtevo po obnovitvi odbilo, je stranka vložila tožbo na državni svet, ki ji je ugodil z umeteljtvijo, da finančno ministrstvo sploh ni meritorno razpravljalo o zahtevi stranke po obnovitvi postopanja.

Na podlagi te razsodbe je fin. ministrstvo izdalo vnovič odločbo s katero zahtevo stranke ponovno odbija. Iz te odločbe navajamo v izvlečku utemeljitev, ki se glasi:

»Vzel sem vnovič v pretres zahtevo za obnovo postopanja, in ugotovil, da N. N. zahteva obnovo postopanja na podlagi teh dveh dejstev:

1. ker je po zdravniškem potrdilu nesposobna za delo,

2. ker je finančno ministrstvo pod št. 31.859/I od 16. maja 1931 izdalo razpis, po katerem se obrat prodajanja tobaka na drobno ne smatra za samostojen obrat.

Po § 128 zak. o splošnem upravnem postopku od 9. nov. 1930, se more

meren prispevek za »Naš Glas«? Zadruga drž. uslužbencev za nabavo potrebščin v Kranju je storila to že par let sem. Držala se bo tudi v bodoče tega načela.

postopanje obnoviti na strankin predlog:

1. če je listina, na kateri sloni odločba, potrjena;

2. če je priča ali večak podal lažno mnenje in se odločba naslanja na to mnenje, ali je bila sploh povzročena z dejanjem, kaznivim po kazenskem zakonu;

3. če stranka izve za nova dejstva, ali če najde ali si pridobi možnost, da uporabi dokazila sredstva, ki bi verjetno mogla izzvati drugačno odločbo v glavnem predmetu, katerih pa stranka brez lastne krivde ni mogla prej navesti;

4. če je oblastvo kot predhodno rešilo neko vprašanje iz pristojnosti katerega koli drugega upravnega ali sodnega oblastva, pa kesneje pristojno upravno ali sodno oblastvo isto vprašanje v bistvenih točkah drugače reši.

Nobeno spredaj navedenih dveh dejstev, s katerima stranka utemeljuje svojo zahtevo za obnovo postopka, ni predvideno v štirih primerih, katere § 128 zak. o sploš. uprav. post. navaja. Zato zahteva za obnovo postopka ni v zakonu utemeljena.«

Draginja.

Cene rastejo. Po indeksu cen v trgovini na debelo, katerega objavlja naša Narodna banka, se je le-ta indeks od septembra 1932, ko je bil najnižji na 61,8, dvignil koncem novembra na 63,7. Najbolj je narasel indeks živalskih proizvodov in poljedelskih pridelkov. Cene vsem življenjskim potrebščinam rastejo tudi v nadrobni prodaji, plače in mezde pa stalno padajo.

Kruh se je podražil. K temu dejstvu, katero skušajo pekovski mojstri kar najbolj verjetno pokazati kot neizbežno nujnost, podajamo to le zanimivo reminiscenco. Pod naslovom »Iz 100 kg moke 140 kg kruha« je objavil »Slovenec« ravno pred letom dni, namreč dne 26. februarja 1932 to-le vest: »Te dni se je na inicijativo banske uprave vršila v zavetišču sv. Jožefa poskusna peka kruha. Pri peki je prisostvovala večja komisija, v kateri so bili zastopniki banske uprave, uprave policije, mestnega tržnega nadzorstva, Delavske zbornice in pekovske zadruga. Peki so namreč vedno trdili, da spečejo iz 100 kg kvečjemu od 128 do 130 kg kruha. Poskusna peka pa je pokazala, da se speče iz 100 kg moke 140 kg kruha. Poskusna peka se je vršila za beli, polubeli in črni kruh. Rezultati te poskusne peke bodo služili odslej dalje banski upravi in vsem cdločujočim činiteljem za določanje cen kruha.« — Tu se spet odpira lepo polje za plodonosno udejstvovanje naših nabavljalnih zadrug. Lani smo poročali, kako v Nemškem Gradcu tamk-

uradniška gospodarska zadruga (Beamtens-Wirtschaftsverband) regulira s svojo parno pekarno krušne cene ter preprečuje neopravičeno zvišanje istih. Če drugega ne, bi mogla uradniška pekarna na pr. v Ljubljani prav tako regulirati cene kruhu, obenem pa nuditi še zanesljivo zdrav in cenen kruh članstvu. V Mariboru se je otvorila uradniška zadruga pekarna že lani. Samopomoč in samoozbramba konzumentov je edino orožje zoper odiranje.

Kupna moč stalnih nameščencev pada. Indeks hrane in obleke stalno narašča. Junija 1932 je znašal indeks manufakture 150,8, septembra pa že 167,7. Meseca decembra je pa zrasel indeks na 191,2, pri čemur vzanemo 100 (sto) kot osnovo indeksa v letu 1914. Indeks človeške hrane, ki je bil junija na 107,7, je zrasel do decembra 1932 že na 117,5. — Če izračunamo koliko je potrošila povprečno delavska družina, obstoječa iz moza, žene in dveh otrok pod 10 leti v raznih letih, bomo najlažje videli, kako kupna moč stalnih nameščencev, pa naj so to delavci ali zasebni ozir. javni nameščenci, pada. Če vzamemo kot izhodišče indeks v letu 1914 s 100 (sto), je znašal indeks minimalne potrošnje navedene rodbine v juniju 1932 že 130,8, v decembru 1932 pa celo 145,2. To znači, da so se življenjski pogoji te družine napram letu 1914, če vpoštevamo še to, da so se življenjske potrebščine podražile za približno 45%, plače pa padle za 20%, poslabšali za približno 65%. Približno enako razmerje ve-

bolj kot vsako reč posebe sem ljubil skupnost stvari: hišo, zrak, svetlobo, mar vem, kaj še? Skratka: življenje! Velika blaženost me je navdajala. Nikoli se še ni mlad tiček z večjo naslado stiskal ob puh v svojem gnezdecu.

Bil sem srečen, bil sem zelo srečen. In vendar sem zavidal nekega drugega dečka. Ime mu je bilo Alfonz. Drugega imena nisem poznal in mogoče je, da je imel samo to. Mati je bila perica in je delala po mestu. Alfonz se je potikal ves ljubi dan po dvorišču ali po nabrežju in z našega okna sem opazoval njegov umazani obraz, njegove rumenkaste skuštrane lase, hlače brez dna in cokle, s katerimi je brodil po cestnih jarkih. Tudi jaz bi se bil rad, zelo rad potikal svoboden po cestnih jarkih. Alfonz je nadlegoval kuharice in dobival od njih brez števila klotuf in sem ter tja stare obrezke pastet. Časih so ga hlevarji pošiljali, da je prinesel od vodnjaka vode v vedru. Nosil jo je ponosno, škrlatno rdeč v obraz in jezik mu je visel iz ust. In zavidal sem ga. Ni mu bilo treba učiti se La Fontainovih basni, kakor sem se moral jaz; ni se mu bilo treba bati, da ga kdo ošteje zaradi madeža na jopiču! Niso ga silili, da je voščil »dober dan, gospod!«, »dober dan,

gospa!«, ljudem, ki ga njihovi dnevi in noči, dobri ali slabe, niso prav nič zanimali. In če ni imel, kakor jaz, Noetove barke in konja, ki se je dal naviti, se je pa lahko po mili volji igral z vrabci, katere je lovil, s psi brez gospodarja, kakor on sam, in celo s konji iz hleva, dokler ga ni kočijaž s koncem metle napodil. Bil je prost in drzen. Z dvorišča, tega svojega kraljestva, me je opazoval, kakor ogledujemo tička v kletki.

Dvorišče je bilo živahno zaradi živali vsake vrste in poslov, ki so hodili po njem. Bilo je veliko. Glavno poslopje, ki ga je zapiralo na jugu, je bilo pokrito s staro grčavo in suho trto, nad katero je bila sončna ura, kateri sta sonce in dež izbrišala številke s kazala na steni. In ta senč. ni kazalec, ki je neopazno tekkel po zidu, me je polnil z začudenjem. Od vseh prividov, ki jih kličem iz davnine, je podoba tega starega dvorišča izmed najbolj tujih za Parižane današnjosti. Njihova dvorišča merijo nekako štiri četvorne metre; lahko vidiš tam košček neba, velik kakor roboček visoko nad petimi nadstropji previsnih jedilnih shramb. To je napredek, toda nezdrav.

Zgodilo se je nekega dne, da so to tako živahno dvorišče, kamor so prihajale

Ija tudi za javno uslužbenstvo, morda celo nekoliko v škodo istemu, ker so službeni prejemki napram predvojnemu sorazmerno še bolj padli kot pa delavske mezde. To velja zlasti še za pokoj-

nine. Zato vsi, ki žive od ročnega ali umskega dela zvišanje cen poglavitnih življenskih potrebščin skrajno težko prenašajo.

Vestnik.

Iz stanovskega tiska. Izšla je prva številka organa Združenja p. t. t. uslužbencev kraljevine Jugoslavije, ki se imenuje »Jugoslovenska pošta, telegraf in telefon«. Urednik lista je Milan Serbedžija, uprava in uredništvo je pa v Beogradu, v Malajnički ulici 5. List, ki bo zaenkrat izhajal vsak mesec, velja na leto 24.—Din. Pisan je list v cirilici in latinici in objavlja tudi slovenske članke.

Orožniškim upokojencem! Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani obvešča svoje člane, da morajo tisti, ki se kot upokojenci poročijo, predložiti finančni direktorji takse prosti poročni list in predpisano prijavo, da dobe pravico do draginjske doklade za svojo ženo in pozneje tudi za otroke iz novega zakona. To pa velja po sedaj veljavnih predpisih vse samo do smrti moža, potem ta pravica do doklade preneha. Za dosego izjemne pravice naj vsakdo, ki pozna tako vdovo, isto napoti na društvo, kjer bo dobila nadaljnja pojasnila. Izjeme so tudi glede onih, ki plačujejo v ta namen v uradniški pokojninski sklad, vendar le za staro-upokojence, t. j. pred letom 1923 upokojene. Vendar do danes še ni izšel zadevni, v zakonu predvideni pravilnik, katerega mora izdati finančno ministrstvo.

Podporni sklad pomožnega osebja. Ker je bilo po določbi letošnjega finančnega zakona odpravljeno obvezno bolniško zavarovanje državnih dnevničarjev in pogodbenih uradnikov, je fin. ministrstvo predpisalo uredbo o podpornem skladu pomožnega osebja v državni službi. Podpore iz tega sklada so osebne, rodbinske in podpore za pogreb. Mesečni prispevek znaša 5% temeljnine, t. j. mesečne nagrade v kosmatem znesku. Uredba je bila objavljena v Službenem listu od 28. decembra 1932, 103 kos. Več bomo o priliki poročali.

Razpis mest uradniških pripravnikov. Oddelek za kataster in državna posestva fin. ministrstva razpisuje 5 mest uradniških pripravnikov inženjersko agronomске stroke, ki bodo vršili posle klasifikacije zemljišč. Prednost imajo prosilci, ki imajo že prakso v agronomskih in poljedelskih poslih. Prošnje je vložiti na fin. ministrstvo do 15. februarja t. l.

Občevanje profesorjev in učiteljskega z ministrstvom. Prosvetni minister je vnovič najstrožje prepovedal vsem srednješolskim profesorjem kakor tudi učiteljem meščanskih in osn. šol, da se ne smejo obračati s prošnjami na ministrstvo, in to niti ne osebno niti preko društev ali organizacij, zlasti ne s prošnjami za premeštev. Dovoljene so samo redke izjeme, katere pa je treba nedvoumno dokazati. Prekršitelji bodo strogo kazno-

vani. K temu dostavlja »Učiteljski Tovarš«: »Ministrovo odredbo kar najtopleje pozdravljamo in le želimo, da se izvaja brez izjeme proti vsakomur in z vso strogostjo. Učiteljska organizacija JUU se bori in se bo borila za to, da se potezajo prosilci za prosta mesta vedno in samo po predpisani službeni poti. Če se bodo zatrla razna stranpota, ki jih hodijo poedinci, poslužujoč se najrazličnejših osebnosti in organizacij, potem bo manj nevolje, manj pritožb in več volje za delo. Utrdila se bo službena morala v zavesti, da le delo in sposobnost odločata pri podelitvi službe.«

Ustanovitev železničarske perutninarske zadruga. V Ljubljani se je ustanovila nedavno nova zadruga državnih uslužbencev, ki obeta biti v veliko korist članstva. Ime ji je: »Perutninarska selekcijska zadruga državnih železničarjev«. Njeno območje obsega področje ljubljanske železničarske direktorije, njen namen je pa pomagati članom-železničarjem, da bodo gojili perutninarstvo na sodoben in praktičen način sebi v korist in v vzgled drugim. Delež znaša 100.—Din. Zadruga bo tudi vnovčevala perutnino članom in sploh v vseh ozirih podpirala med njimi razvoj perutninarstva. Za predsednika upravnega odbora zadruga je bil izvoljen Jakob Seher, za tajnika Edvard Tancig, za blagajnika pa Alojz Babnik. Nova zadruga posluje v prostorih železničarske nabavljalne zadruga v Ljubljani.

Zadružni gospodinjski tečaj. Ljubljanska železničarska nabavljalna zadruga je priredila IV. gospodinjski in kuharski tečaj za hčere in žene svojih članov. Tečaj se vrši v prostorih železničarske menze v Ljubljani in se prične dne 1. februarja ter traja tri mesece.

Novo davčne uprave. Na novo sta ustanovljeni davčni upravi na Vrhniki in v Kozjem, kjer sta že bili do reorganizacije finančne uprave leta 1929. Vrhniska uprava je že pričela poslovati, uprava v Kozjem, ki obsega ozemlje sreskega sodišča kozjanskega, pa prične v kratkem delovati.

Razlike na srebrnikih. Nekateri srebrni kovani novci po 10.—Din imajo na hrbtu pred besedama »10 Din« in za tema besedama kratko zašiljeno črtico, med tem ko drugi desetdinarski novci te črtice nimajo. Obojni kovanci so pravi in sta ti črtici samo znak pariške kovnice, kjer je bil kovan del teh srebrnikov. Kovance, ki nimajo teh črtic, je pa izdelala kovnica v Londonu. Nove srebrnike po 50.—je pa kovala že naša državna kovnica v Beogradu, ki kuje tudi srebrni denar za Grčijo in Romunijo.

TOVARIŠ! SI ŽE PORAVNAL NAROČNINO?

»Alfonz« je dostavila mati, »Alfonz je slabo vzgojen; to ni njegova krivda, temveč nesreča; toda dobro vzgojeni otroci se ne smejo družiti s tistimi, ki niso.«

Bil sem zelo razumen in preudaren fant. Zapomnil sem si materine besede in ne vem, kako so se združile s tem, kar sem izvedel o pogubljenih otrocih, ko so mi razlagali staro poslikano sveto pismo. Moja čustva napram Alfonzu so se takoj spremenila. Nič več ga nisem zavidal; ne. Navdajal me je z mešanico strahu in usmiljenja. »To ni njegova krivda, temveč nesreča.« Te materine besede so me vznemirjale zaradi njega. Dobro si storila mati, da si mi tako govorila; prav si storila, da si mi že v najnežnejših letih razkrila nedolžnost nesrečnikov. Tvoja beseda je bila dobra; na meni je bilo, da si jo ohranim živo vse življenje.

Tokrat vsaj je dosegla učinek. In raznežil sem se nad usodo pogubljenega otroka. Nekega dne, ko je na dvorišču dražil papigo stare najemnice, sem ogledoval tega mračnega in mogočnega Kajna z vso skesanostjo dobrega Abelčka. Ej, sreča ustvarja Abele! Izmišljal sem si, kako bi mu pokazal svoje usmiljenje. Hotem sem mu poslati poljubček; toda njegov divja-

Kaj pišejo o nas?

Učiteljstvo in kmetje. V januarskem zvezku »Grude«, glasila Zveze kmetskih fantov in deklet, piše dr. Igor Rozina tudi naslednje o našem učiteljstvu: »Učiteljstvo v zadnji generaciji se je kmetijstvu in kmetski duši odtujilo. Večkrat se mi zdi, kakor da se v svojem srcu čutijo skrajno ponižane, da morajo služiti v vasi med kmeti; kakor da so bili rojeni za ministre in bi jim te časti tudi po vseh božjih in človeških pravicah šle, pa jih je le krivična usoda in človeška zavist pregnala v slovensko vas. Zato premnogokrat gledajo zviška doli na kmeta ter se družijo le s pogospodenim veleposestnikom, ki mu tvo-rijo nekako gardo. — In vendar ima malo kdo toliko možnosti, da bi ga vsa vas brez razlike vzljubila kot učitelj. Toda njegovo mesto ni v namrdavanju nad okolico, niti ne »in dem Schmollwinkel«. Zavedati se mora, da je on del kulturnega življenja na vasi, da je zato tu, da ne le uči mladino, ampak da pomaga povsod. Potem bo on notranje zadovoljen in bo indispozicija (nezadovoljstvo) slovenskega kmeta napram njemu — kakor še žalibog prepogosto obstoja — prestala sama od sebe. Vživeti se mora, in jaz bi kmetske učitelje vse poženil na kmetije. Magari naj potem tudi trpi kvaliteta podučevanja.«

Prevelika obremenitev občin. Na zborovanju Županske zveze v Ljubljani je poročal njen tajnik dr. Riko Fuks o težkih finančnih bremenih, katere je občinam naložila državna uprava, ne da bi jim bila preskrbela kritje. Po »Kmetskem listu« je med drugim izvajal tudi naslednje: »Največ stroškov povzročajo občinam stanarine za učiteljstvo, vzdrževanje babic, konjačev, policije, živinozdravnikov, šolskih zgradb in poslopij sreskih načelstev. — Samo učiteljev je v dravski banovini 3585, od katerih jih ima 1431 naturalna stanovanja, za katera morajo skrbeti občine, za ostalih 2134 učiteljev pa morajo občine plačevati stanarino v skupnem znesku 4.439.000 Din. — Poleg stanarine morajo občine skrbeti za kurivo za učiteljstvo, kar stane 2.200.000 dinarjev na leto, za katehete pa morajo plačati — za 247.000 katehetskih ur — 3.295.000 Din letno!«

Profesorska samopomoč.

Društvo »Profesorska Samopomoč« je imelo v preteklem poslovnem letu 1932. 456 članov; zato je znašala posmrtnina po 11.440 Din, namreč tolikokrat po 25 Din, kolikor je članov. Umrlo je pet članov (Jemec Valentin, Lenarčič Anton, dr. Omerza Nikolaj, Rezman Alojzij in dr. Jesenko Franc). Za njimi je izplačalo društvo 57.100 dinarjev na posmrtninah.

V osmih letih obstoja je bilo 22 smrtnih primerov in je bilo skupno izplačanih 198.500 Din; kdor je od začetka pri društvu, je doslej plačal 656 Din, torej letno povprečno 82 Din, kar je v primeri z drugimi podobnimi organizacijami izredno malo. Društveno premoženje je v osmih letih doseglo znatno vsoto 68.000 Din ter tvori podlago za močno rezervo, da se bo do po dvajsetletnem članstvu lahko priznalo po razpoložljivih sredstvih ugodnosti pri plačevanju posmrtninskih prispevkov, ki jih predvideva § 9 e pravil.

Pristopnina znaša za osebo, staro do 30 let, 62 Din, do 40 let 82 Din, do 45 let 102 Din; v teh zneskih je že zapodena posmrtnina za dva prihodnja slučaja. Nad 45 let starih oseb društvo ne prejema.

To društvo je vzgled tovariške požrtvovalnosti in resnične, praktične samopomoči, zato mu pridobivamo vedno novih članov in članic, da bo pomoč v težkih urah tem večja in izdatnejša. drp.

Po svetu.

Francoski prezident — vzgled. Predsednik francoske republike Lebrun je sporočil ministrskemu svetu, da je odločil, naj se mu prejemki znižajo za 10 odstotkov. Za isti odstotek se hkrati znižajo prejemki vsem ministrom in državnim podtajnikom, nato se bodo šele znižale plače državnim uslužbencem, toda ne v taki višini. — Francoski primer bi mogel služiti za vzgled tudi marsikje drugod.

Znižanje prejemkov v Švici? Švicarski zvezni svet je lansko jesen sklenil, da se vsemu zveznemu nameščenstvu švicarske zvezne republike znižajo za čas od 1. julija 1933. do konca leta 1934. vsi prejemki za približno 7-5 odstotkov. Strokovne organizacije so razvile proti temu načrtu živahno delovanje in zahtevajo ljudsko glasovanje, tako zvani referendum, o tem vprašanju. Če pride do tega glasovanja, je pričakovati, da bo predlog vlade odklonjen.

Avstrijski državniški uradništvo. Avstrijski finančni minister je izjavil nedavno na nekem shodu o uradniških plačah naslednje: »Zdaj smo z redukcijami dosegli mejo, ker se prične nevarnost korupcije.« Prejšnji minister Heindl je pa izjavil ob drugi priliki: »da je potreben že zelo močan značaj, ki se more upirati izkušnjavi sprico tako slabih prejemkov.« Tudi zvezni kancelar dr. Dollfuss je na velikem kmetskem zborovanju na Dunaju poudaril naslednje: »Naše uradništvo doprinaša v teh časih silne žrtve. Avstrija ima dobro, nepodkupljivo uradništvo, kar koristi tudi kmetom, ker dela v njihovo dobro, tako da kmetje nimajo razloga, da bi se postavili zoper uradništvo.«

Znižanje plač na Romunskem. Da zmanjša državne izdatke, je po zahtevi poslancev Društva narodov znižala romunska vlada začasno prejemke svojim državnim uslužbencem, in sicer v Bukarešti za 10 odstotkov, po deželi pa za 12 odstotkov. Vlada obljublja, da bo to znižanje trajalo samo nekaj mesecev.

Položaj železničarjev na Nemškem. Uprava nemških državnih železnic se je sporazumela z Zvezo nemških železničarskih strokovnih organizacij, da se je za delavce uvedel preko letošnje zime 40-urni delavni teden. Na ta način se je preprečil odpust več tisoč stalnih železniških delavcev, zaposlenih na progah.

Združitev francoskega uradništva. Zaradi enotnega nastopanja glede obrambe zoper namere vlade, ki hoče znižati plače drž. uslužbencem, so se štiri največje organizacije francoskega javnega uslužbenstva združile v zvezo.

Dva zadružna koledarja.

Mariborski koledar 1933. Izdala in založila Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru. — Kakor vsako leto, je tudi letos ta knjižni dar, namenjen članom mariborske Nabavljalne zadruga, izmed najboljših slovenskih koledarjev sploh. Saj ni le običajna pratika s praznim, malo pomebnim prigodniškim gradivom, temveč resno delo s skrbno izbranimi in lepo urejenimi, pa tudi okusno opremljenimi prispevki. Izmed gradiva navajamo zlasti strokovna poročila o poslovanju zadruga, o otvoritvi nove zadružne pekarnice, o mariborski kreditni zadrugi in Učiteljskem domu. Važno zgodovinsko gradivo je nadaljevanje spominov generala Maistra na dneve po osvoboditvi Maribora. Zelo izčrpna in velezanimiva je razprava Fr. Bašarja o gradbeni sliki Maribora v začetku 19. stoletja. Tudi Fr. Krambergerja statistični članek »Nekaj števil o Mariboru« je vreden in bo dobro služil domačinom in tujcem. Sledi še poročilo o novem kopališču. Vsa knjiga je posejana s pesniškimi prispevki Janka Samca, znanega epigramatika. Dizme in drugih pseudonimnih avtorjev.

Alfonza in pričel polagoma spuščati grozd na dvorišče. Da bi ga bolje videl, si je pogubljil otrok popravil z očmi štrene svojih rumenkastih las, in ko je dospel grozd do njega, ga je odtrgal z nitjo vred. Nato je dvignil glavo, iztegnil jezik, mi pokazal osle in pobegnil z grozdom, prej mi je pa še pomolil zadnjico. Moji mladi prijatelji me niso bili navadili na tako obnašanje. Sprva sem bil zaradi tega zelo vznemirjen. Toda potolažila me je misel: »Prav sem storil.« sem si mislil, »da mu nisem poslal niti cvetlice, niti poljubčka.« Ob tej misli mi je mržnja izginila, ker je pač res, da vse ostalo nič ne pomeni, če je samoljubje utešeno.

Vendar me je misel, da se bo treba materi izpovedati zaradi te dogodivščine, vsega silno potrla. Motil sem se; mati me je oštela; toda huda ni bila: bral sem ji to z očmi, ki so se smehljale.

»Darovati se mora svojo lastino in ne tuje.« mi je rekla, »in treba je darovati znati.«

»To je skrivnost sreče in le malokdo to zna,« je dostavil oče.

A on je to znal, on!

K. D.

zjutraj gospodinje po vodo k vodnjaku in kjer so kuharice na večer proti šesti uri izpirale v medenastih rešetih salato in se šalile s hlevarji, da so na tem dvorišču razdrli tlak. Razdrli so ga pa samo, da so dvorišče na novo tlakovali. Toda, ker je deževalo med delom, je bilo polno blata, in Alfonz, ki je živel tam kakor gozdni bog v šumi, je bil od nog do glave prstene barve. Z veselo gorečnostjo je premikal plošče. Nato je dvignil glavo in ko me je zagledal zazidanega tam gori, mi je namignil, naj pridem. Zelo rad bi se bil igral z njimi in premikal kamnite plošče. Saj v naši sobi nisem imel plošč, da bi jih bil mogel predstavljati. Slučajno so bila vrata stanovanja odprta. Stekel sem na dvorišče.

»Poglej, prišel sem,« sem rekel Alfonzu.

»Nesi ta kamen,« mi je velel.

Imel je obraz kot divjak in hripav glas; ubogal sem. Naenkrat mi je nekdo iztrgal kamen iz rok in čutil sem, da me dviga s tal. Bila je varuhinja, ki me je odnesla, vsa ogorčena. Umila me je s kuhinjskim milom in mi očitala, naj me bo sram, da se igram s takim porednežem, postopačem, zanikernežem.

Tudi pridejane slike so lepo izdelane in nazorno spopolnjujejo spise. Skratka: ta koledar zasluži zares vso pozornost kot resno in važno kulturno delo, ki je v čast izdajateljici, uredniškemu odboru in uredniku N. I. Vrablu, drugim izdajateljem koledarjev pa za vzgled.

Kalendar Saveza nabavljajških zadruga drž. službenika. Beograd 1933. Izšel je koledar, katerega izdaja vsako leto naša Zveza za nabavljajšnih zdrug. Vsebuje poleg koledarskega gradiva vrsto člankov o zadrugarstvu. Uvaja jih sam predsednik zveze, Miloš Stibler, ki podaja kratek pregled združnega dela. Zanimiv je članek prof. dr. Totomijanca »Zadružne biblioteke«, za nas Slovence je pa posebno važen članek Ivana Deržića »Zadružništvo med slovenskimi drž. uslužbenci«. Iz njega je razvidno, kako med nami napreduje zadružna misel, ki je zlasti med železničarji dosegla že velike rezultate. Zanimiv je s statistiko podprti članek o desetletnem vzornem delu Nabavljajšne zadruge v Kranju. Poučen je pregled delovanja sarajevskih zadrug in to železničarske nabavljajšne, kreditne in stanovanjske zadruge, kar nam bi moglo vse služiti za vzgled. Tudi ostali članki vsebujejo mnogo zanimivih zadružnih vesti. Med leposlovnimi prispevki je zastopan tudi Anton Adamič s črtilco »Tovariši«.

Novi listi.

»Mladika«. Izšli sta prvi dve številki letošnjega letnika, ki se je predstavil spet v novem, prav okusnem odelu. List je prav pester. Glavno povest, planinarsko zgodbico »Čez steno«, je napisal Ivan Bučer. Sicer srečujemo mnoge znane sotrudnike. Tako nadaljuje svoje anatomske razprave dr. J. Plečnik, Bogdan Kozak piše spomine iz zdravniške prakse. J. Šedivy opisuje prav zanimivo stari Beograd. Pisano polje in ostale rubrike so prav pester. Zelo zaslužno delo je Fr. Stelétova razprava o cerkvenem slikarstvu pri nas, ki se bo nadaljevala vse leto. Prvi zvezek je objavil več slik Ivane Kobilčeve, tudi eno v več barvah, v drugem je mnogo lepih fotografij. — »Mladika« se naroča pri Mohorjevi tiskarni v Celju in velja za vse leto 84 Din. Zelo dobro urejani družinski mesečnik je vreden toplega priporočila.

»Naš rod«. Doslej so izšle že štiri številke letnika 1932/33., ki je že četrti po vrsti. Ta prav dobro urejani list, ki ga izdaja agilna Mladinska matica, je vselej zanimiv, poučen in si je pridobil že izredno širen krog hvaležnih bralcev. V listu pišejo najboljši slovenski leposlovci, ilustracije so pa posnetki po delih prvih naših

slikarjev in kiparjev. Tako »Naš rod« širi med slovensko mladino smisel za resnične umetniške kvalitete v slovstvu in upodabljanju umetnosti. Priznanje mladine je najboljši dokaz, da je list smiselno in dobro urejevan. Mladinski matici pa more biti dejstvo, da gre tega lista mnogo nad 20 tisoč izvodov med mladino, v največje priznanje in zadoščenje.

»Zdravje«. Vsebinska 11.—12. številke letnika 1932.: Pomen navade za higijensko življenje (Dr. A. Šimec); Razvoj in podobenje (Dr. B. Škerlj); O sirovi hrani; Kako si ohranimo zdravje; Bolezen in vreme; O prehrani šolskih otrok; Glasnik higijenskih ustanov (urejuje dr. K. Petrič); Prerojenje (pripoveduje Milan Vrtačnik); Dobro čtivo; Drobiž. — Mesečnik »Zdravje« se naroča pri upravi v Ljubljani, Zaloška cesta 2 in velja na leto 30 Din. Zelo dobro urejani, zanimivi in poučni list vsem priporočamo.

Zdravstveni drobiž.

Turistika ne škoduje srcu.

Gorska turistika je brez dvoma naraven in plemenit sport. Seveda pa od našega srca precej zahteva. Pri napornih turah žila hitreje bije. Dr. Becker je pre-

iskal tozadevno osemindvajset krepkih mladih turistov in je našel povprečno 120 do 160 udarcev žile na minuto, večkrat tudi 180, zlasti če je šlo za daljši vzpon čez strm sneg. Obenem je pa videl, da je po stalo bitje žile kmalu zopet normalno. Pritisk krvi je kazal med turami skoraj vselej zvišanje, ki je bilo pa zmeraj zmerno. Razširjenje srca je nastopilo po utrudljivih vzponih, a tudi to ni dolgo trajalo. Že po par minutah odmora je pričelo srce zopet vpadati in je doseglo po nekaj urah zopet svojo normalno obliko. Le v posameznih primerih je potrebovalo srce daljši čas, a nikdar ne več kot en dan, da se je zopet popolnoma znormaliziralo. Iz tega se more sklepati, da gre v glavnem le za močnejšo napolnitev srčnih prekatov in le včasih za resnično razširjenje srčne stene. Pretiravati se seveda ne sme; kajti če se razširjenje ponavlja, se srce ne bo dalo več popraviti. Vobče moremo reči: Turistika srcu nič ne škoduje.

Začasno prenehanje v bitju žile je pogosto čisto nedolžno in se da odpraviti z ureditvijo črevesnega delovanja in s kininom. Če so pa nerednosti v bitju trajne, moramo seveda misliti na obolenost srca in se moramo zateči k zdravniku.

(Iz »Zdravja«.)

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

V LJUBLJANI

priporoča špecijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Gostilna pri Kolovrè ar u

Ljubljana, Pred škofijo štev. 14

Toči pristna štajerska in dolenska vina. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago — Cene zmerne, postrežba točna. Za obilni obisk se priporoča

Tomaž Bizili

Ivan Perdan nasl., Ljubljana

Veletrgovina kolonijalnega in specijjskega blaga.

Nudi po najnižji dnevni ceni: kavo, riž, testenine, najfinejše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo specijjsko blago

Postrežba točna in solidna.

Jajnine

zlato naših hranil

Dežnike

Nogavice

VSE IZ LASTNE TOVARNE

v priznato solidni in elegantni izdelavi

ODDAJAMO PO TOVARNIŠKIH CENAH

v naši prodajalni v Ljubljani,

PRED ŠKOFIJO 10

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA DEŽNIKOV IN NOGAVIC

JOSIP VIDMAR

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo

dežnikov ter sprehajalnih palic

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Priporočamo trdko

M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

Priporočamo Vam najboljša šivalna stroja in kolesa

Adler, Gritzner

Švicarski pletilni stroji

Dubied

Brezplačen ponk v vazenju

Večelno jamstvo

edino le pri trdko

Jos. Petelinc, Ljubljana
Tel. št. 2913. za vodo.

Krojaški atelje

FRAN IGLIČ, LJUBLJANA

Pražakova ulica.

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapetri itd.) — Puh, perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gg. uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Varno naložite
svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI

REGISTROVANI ZADRUGI Z OMEJENO ZAVEZO
V LJUBLJANI ♦ M. KLOŠ ČEVA CESTA ŠT. 7
POLEG GRAND HOTELA UNION V LASTNI PALAČI

Obreštuje najugodneje
Telefonska številka 2412
Štev. poštne hran. 11.165

Knjigarna Učiteljske tiskarne

v Ljubljani

Franciška

ulica 6

TELEFON ŠT. 3397

RAČUN POŠTNE

HRANIL ŠT. 10.761

priporoča cenj. občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šol. zvezkov. Knjigarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte cenik!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5.

R. Z. Z. O. Z.

Telefon št. 2421.

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specijjsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri trdko Teokarovič.

Širite z adružno misel med svojimi tovariši!